

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри початкової та
дошкільної освіти

факультету педагогічної освіти

Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 28.08.2025 р.)

Завідувач кафедри

Наталія МАЧИНСЬКА

Силабус освітньої компоненти

«Психологія дитяча»,

що викладається в межах

ОПП «Дошкільна освіта» (в оновленій редакції)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів

спеціальності А2 Дошкільна освіта

Львів 2025 р.

Назва освітньої компоненти	Психологія дитяча
Адреса викладання	вул. Туган-Барановського, 7, м. Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена ОК	Факультет педагогічної освіти Кафедра початкової та дошкільної освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	A Освіта A2 Дошкільна освіта
Викладачі освітньої компоненти	Галян Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової та дошкільної освіти Денисяк Юлія Василівна, доктор філософії
Контактна інформація викладача	halyane@ukr.net, olena.halyan@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання	День тижня та години узгоджуються зі здобувачами на початку семестру (вул. Туган-Барановського, 7, м. Львів, ауд. 203). Також передбачено он-лайн консультації. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/psykholohiia-dytiacha
Інформація про освітню компоненту	Зміст навчальної дисципліни розроблено так, щоби надати здобувачам вищої освіти необхідні знання та сформувати готовність до забезпечення навчання та виховання дітей дошкільного віку з урахуванням особливостей їх психічного розвитку. З огляду на це заплановано розглядати зміни в психічній активності дітей у зв'язку з розкриттям умов, закономірностей та основних критеріїв аналізу вікових характеристик упродовж дитинства.
Коротка анотація	Дисципліна «Психологія дитяча» є нормативною дисципліною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, яка викладається в II семестрі в обсязі 150 годин / 5 кредитів ECTS.
Мета та цілі освітньої компоненти	Мета вивчення психології дитячої: сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння дитинства як самоцінного та значущого періоду розвитку і становлення особистості дитини; сприяти розвитку у них професійної спрямованості на значущість врахування законів та механізмів психічного розвитку, основних ліній змін та динаміки психічного розвитку дитини від народження до вступу до школи в майбутній професійній діяльності, під час вивчення фахових методик.
Література для вивчення освітньої компоненти	Основна література: 1. Стерн Д.Н. Щоденник немовляти. Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2026. 176 с. 2. Психологічна стійкість дитини дошкільного віку: визначення та підтримка розвитку: підручник; за заг. наук. ред. Т.О. Піроженко. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2025. 162 с. 3. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія. 4-е вид. Київ: Академвидав, 2024. 384 с. 4. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 392 с. 5. Психолог у закладі дошкільної освіти / укл. М.Олійник, Л.Костик, С.Собкова. Чернівці, 2020. 152 с. 6. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія. 2-е вид. Київ: Академвидав, 2015. 400 с. <i>Додаткова література:</i> 1. Галян О., Стебельська Я. Підготовка до навчання в школі як елемент психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку. <i>Вісник науки та освіти</i> . 2024. № 10 (28). С. 781-793.

	<p>2. Галян О., Пташник С. Предиктори формування спільної ігрової діяльності дітей середнього дошкільного віку. <i>Актуальні питання у сучасній науці</i>. 2024. № 10(28). С.620-630.</p> <p>3. Піроженко Т., Соловйова Л., Карабаєва І. Поняття психологічної стійкості в системі знань дитячої і педагогічної психології. <i>Věda a perspektivy</i>. 2024. № 11(42).</p> <p>4. Шикиринська О., Мнишенко К., Петришина Т. Особливості формування стресостійкості дітей дошкільного віку. <i>Інновації в дошкільній і початковій освіті</i>. 2024. № 1. С. 33–42.</p> <p>5. Трофаїла Н. Психологічні особливості емоційного розвитку дітей дошкільного віку. <i>International Science Journal of Education & Linguistics</i>. 2024. Vol. 3, No. 5. pp. 17-25.</p> <p>6. Галян О. Психологія дитяча: методичні матеріали до семінарських занять. Львів, 2023. 90 с. (електронне видання).</p> <p>7. Піроженко Т.О., Карабаєва І.І., Соловйова Л.І., Хартман О.Ю. Інструментарій оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи: метод. рекомен. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2023. 36 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/735298/</p> <p>8. Деклер Д., Готтман Д. Емоційний інтелект у дитини. Київ: Vivat, 2022. 288 с.</p> <p>9. Дуткевич Т. Дитяча психологія. Практикум. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 204 с.</p> <p>10. Нариси з аксіології особистості: дитина і вихователь / за ред. В. Ляпунової. Мелітополь, 2019. 144 с.</p> <p>11. Лохвицька Л. Особистість дошкільника: дорога до Я-морального: навч. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 408 с.</p> <p style="text-align: center;"><i>Internet-джерела:</i></p> <p>1. Практичний психолог. Дитячий садок: електронний журнал. URL: https://epsiholog.mcfrr.ua/</p> <p>2. Дитяча психологія. URL: http://ditvora.com.ua/taxonomy/term/134</p> <p>3. Діти. Сайт: Психологер. URL: https://psychologer.com.ua/category/dity/</p> <p>4. НБУ для дітей. Дитяча психологія та виховання. URL: http://chl.kiev.ua/default.aspx?id=5717</p> <p>5. Психологія дитинства. Відеоресурс. (англ.) URL: https://raisingchildren.net.au/preschoolers/videos</p> <p>6. Книги з дитячої психології. URL: https://book24.ua/ua/catalog/knigi-ro-detskoj-psiikhologii/</p> <p>7. Платформа розвитку дошкільнят НУМО. URL: https://numo.mon.gov.ua/</p>
Обсяг освітньої компоненти	96 годин аудиторних занять (з них 32 годин лекцій, 64 години семінарських занять) та 54 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після опанування цієї навчальної дисципліни студент буде: <i>розуміти, описувати та аналізувати</i> зміст, умови, суперечності, рушійні сили і закономірності психічного розвитку дитини, роль навчання й виховання в динаміці її психічної активності з урахуванням зон актуального та найближчого розвитку, новоутворень віку; <i>моделювати</i> ситуацію використання конкретного педагогічного впливу, організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з огляду на вікові та індивідуальні особливості дітей раннього і дошкільного віку; <i>прогнозувати</i> ефективність обраних педагогічних впливів, освітнього дизайну; <i>володіти</i> уміннями і навичками збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей, забезпечення їх емоційного благополуччя; <i>розробляти</i> індивідуальні

	<p>програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку (адаптація до закладу дошкільної освіти, психолого-педагогічний супровід окремих категорій дітей (стидливі; агресивні; ті, хто переживає вікову кризу), розвивальні програми).</p> <p>Завдання освітньої компоненти передбачають формування у здобувача вищої освіти таких загальних та спеціальних компетентностей, визначених освітньою програмою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальних компетентностей: <p>КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - спеціальних (фахових) компетентностей: <p>КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).</p> <p>КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.</p> <p>КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.</p> <p>У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен досягти таких програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою:</p> <p>ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.</p> <p>ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.</p> <p>ПР-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.</p>
Ключові слова	дитинство, психічний розвиток, соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, новоутворення, сензитивні періоди розвитку, криза, особистість дошкільника, суперечності, психологічна готовність до навчання в школі, молодший школяр
Формат освітньої компоненти	Очний
Теми	Представлені у схемі*
Підсумковий контроль, форма	екзамен наприкінці семестру
Пререквізити	Вивчення навчальної дисципліни передбачає опертя на знання здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін: «Психологія загальна, вікова та педагогічна», «Вступ до спеціальності з основами педагогіки»
Навчальні методи та	Інформаційно-рецептивний метод, метод проблемного викладу,

техніки, які будуть використовуватися під час викладання	навчальна дискусія, розв'язання психологічних задач; складання інтелектуальних карт, практико-спрямовані завдання.
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання, мультимедійна дошка, комп'ютер, фліпчарт, маркери, доступ до мережі Інтернет, робота в програмі Teams / Zoom
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • семінарські / самостійні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 (на семінарських заняттях передбачено виконання системи завдань, адекватність та повнота розв'язання яких оцінюються в діапазоні від 1-го до 3-х балів; з кількістю балів за запропоновані завдання студенти можуть ознайомитися на платформі Moodle; там само вони можуть здавати виконані завдання). Студенти ознайомлюються з критеріями оцінювання завдань до їх виконання в усній формі, або в додатку до завдання. Як приклад, 3 – відповідь повна та аргументована, вірно обґрунтовано детермінацію психічних проявів, якісно, з дотриманням вимог виконано завдання самостійної роботи; 2,5 – відповідь повна, але студент припускається незначних помилок, обґрунтовує детермінацію психічних проявів, якісно, з дотриманням вимог виконав завдання самостійної роботи; 2 – студент відтворює загальні положення, володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, допускає неточності у тлумаченні теоретико-прикладних аспектів розгляду психічних проявів, вміє використовувати знання в стандартних ситуаціях; 1 – студент відтворює загальні положення програмного матеріалу, демонструє знання на репродуктивному рівні; припускається помилок у тлумаченні теоретико-прикладних аспектів розгляду психічних проявів, завдання виконав неякісно; 0 – студент відтворює загальні положення, але не вміє їх обґрунтувати та конкретизувати, завдання самостійної роботи не виконав. <p>Додаткові бали (до 2) студенти можуть отримати за активну участь на заняттях під час обговорення особливостей психічного розвитку дітей, основних ліній вікових змін; за прояв самостійності та ініціативи у розробленні психолого-педагогічних рекомендацій, індивідуальних програм розвитку дітей; уміння використовувати знання під час розв'язання психологічних задач (виставляються наприкінці семестру в графі останньої лекції).</p> <p>Студенти повинні бути готові до групового контролю на семінарських заняттях (тестування, фронтальне опитування, дискусія);</p> <ul style="list-style-type: none"> • екзамен (тестовий, або усний, або змішаний формат (форма проведення узгоджується зі здобувачами)) – 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. Якщо іспит тестовий, то максимальна кількість балів 50, виставляється на основі підрахунку кількості правильно виконаних тестових завдань різних типів (в системі Moodle). Якщо іспит відбувається в усній формі, то в білетах пропонується 3 питання: два теоретичних (по 15 балів) та 1 практичне (20 балів). Під час оцінювання враховується: 1) наявність та характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота та точність знань); 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу); 3) рівень володіння відомими прийомами аналізу організаційних аспектів управлінської діяльності, сформованості умінь та навичок використання засвоєних знань; 4) прояв творчості й самостійності.

Змішаний формат передбачає виконання тестових завдань (в системі Moodle) – 30 балів та усна відповідь на одне практико-спрямоване завдання (20 балів).

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Поточний контроль 50 балів	Іспит 50 балів	РАЗОМ 100 балів
-------------------------------	-------------------	--------------------

Результати навчання, здобуті у неформальній та інформальній освіті, зараховуються відповідно до «Порядку визнання у Львівському національному університеті імені Івана Франка результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті» (<https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/Nova-redaktsiia-polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>). Оцінюються результати відповідною кількістю балів, яку визначено для конкретної теми чи змістового модуля цієї освітньої компоненти.

Використання технологій штучного інтелекту (ШІ). Використання технологій штучного інтелекту під час підготовки до навчальних занять, виконання завдань самостійної роботи допускається лише як допоміжний інструмент із обов'язковим зазначенням факту такого використання. Представлення згенерованого тексту чи результатів як власних, без належного посилання вважається порушенням академічної доброчесності. Завдання, виконані тільки із застосуванням ШІ, оцінюються 0 балів.

Академічна доброчесність: Очікується, що завдання самостійної роботи до кожної теми, виконані здобувачами вищої освіти, будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливого порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак порушення академічної доброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату чи обману. **Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.**

Відвідання занять є важливою складовою навчання. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання запланованих видів навчальної роботи.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх запланованих видів навчальної роботи. Засвоєння здобувачами змісту освітньої компоненти перевіряється через такі форми оцінювання: поточне усне опитування (фронтальне / індивідуальне), програмований контроль знань, експрес-опитування, розв'язання психологічних задач, формувальне оцінювання (само- та взаємооцінювання, особиста рефлексія), аналіз виконаних завдань, оцінювання завдань самостійної роботи, екзамен.

Питання до екзамену

1. Предмет і завдання психології дитячої.
2. Методи дитячої психології. Методологічні основи психологічного дослідження та їх реалізація у дитячій психології.
3. Закони та закономірності психічного розвитку і становлення особистості дитини.
4. Проблема спадковості та середовища в розвитку дитини

(концепції психічного розвитку).

5. Взаємозв'язок умов, джерел та рушійних сил психічного розвитку.
6. Психічний розвиток, його відмінності від інших видів змін. Специфіка психічного розвитку. Типи розвитку.
7. Діяльність як умова, засіб та чинник психічного розвитку. Поняття «провідний вид діяльності» та його роль у психічному розвитку.
8. Проблема вікової періодизації. Періоди і стадії дитячого розвитку. Критерії опису віку.
9. Характеристика пренатальної стадії розвитку.
10. Фаза новонародженості, її характеристика.
11. Характеристика немовляти. Вплив змін фізичних показників на психічний розвиток. Розширення сфери практичного засвоєння світу. Криза одного року.
12. Психічний розвиток дітей раннього віку.
13. Предметна діяльність – провідний вид діяльності дітей раннього віку.
14. Ранній вік – сензитивний період до розвитку мовлення.
15. Розвиток особистості у ранньому віці. Виникнення «системи Я». Прагнення до утвердження власного «Я». Особистісні новоутворення. Криза трьох років.
16. Соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, новоутворення дошкільника.
17. Психологія дитячої гри. Походження і розвиток гри. Зміст та сюжет гри. Структура сюжетно-рольової гри.
18. Значення гри для психічного розвитку дитини.
19. Психологічний аналіз зміни сюжетно-рольової гри протягом дошкільного віку.
20. Прийоми і способи управління увагою дітей раннього і дошкільного віку.
21. Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку.
22. Особливості розвитку пам'яті у дошкільному віці
23. Проблема розвитку мислення дошкільників у роботах вітчизняних психологів.
24. Характер дитячих запитань, як показник розвитку мислення дитини.
25. Значення спілкування з дорослими і однолітками для розвитку активного мовлення дітей дошкільного віку.
26. Розвиток уяви та фантазії у дітей дошкільного віку.
27. Вікові особливості розвитку емоційної сфери дошкільника. Умови розвитку емоцій та почуттів. Роль дорослого у розвитку емоційної сфери дошкільників.
28. Розвиток вищих почуттів дітей. Зміст інтелектуальних, моральних та естетичних почуттів дошкільників.
29. Взаємодія почуттів, мотивів поведінки, дій і вчинків дітей. Засвоєння етичних оцінок, еталонів.
30. Умови становлення особистості у дошкільному віці.
31. Самосвідомість і самооцінка у дошкільному віці.
32. Особистісна свідомість як важливе новоутворення у розвитку особистості дошкільника. Криза 6-7 років.
33. Поява нових мотивів поведінки дошкільників (змагальні, ігрові, підпорядкування мотивів). Психологічні механізми особистісної поведінки.
34. Виникнення негативних особистісних утворень, їх корекція.
35. Психологічні особливості специфічно дитячих видів діяльності.

	<p>36. Своєрідність навчальної діяльності дітей дошкільного віку. Дидактична гра.</p> <p>37. Характеристика форм спілкування дитини з дорослим.</p> <p>38. Психологія шестилітніх дітей.</p> <p>39. Зміст психологічної готовності до навчання у школі. Компоненти готовності до шкільного навчання.</p> <p>40. Навести приклади вибіркового і суцільного спостереження.</p> <p>41. Яким є співвідношення бадьорості і сну у новонароджених? Чому?</p> <p>42. Що таке «дефіцит спілкування» у немовлят та які його наслідки?</p> <p>43. Розкрити поняття «сенсорний голод».</p> <p>44. Коли необхідно розпочинати виховання дитини?</p> <p>45. Як дошкільник своїми малюнками розкриває власне ставлення до зображуваного?</p> <p>46. Як позначається місце дитини в групі на становленні її особистості?</p> <p>47. Яку роль відіграє оцінне ставлення вихователя в розвитку особистості дошкільника?</p> <p>48. Що дієвіше в роботі з дошкільниками: заохочення чи покарання?</p> <p>49. Скласти схему вивчення дошкільника.</p> <p>50. Пояснити, чому гра для дошкільників є школою волі.</p> <p>51. Розкрити причини вередування дітей.</p> <p>52. Як потрібно відповідати на дитячі запитання?</p> <p>53. Якою повинна бути тактика поведінки дорослого у період кризи 3-х років?</p> <p>54. Як необхідно розмовляти дорослому, щоб автономне мовлення дитини перевести в активне, правильне?</p> <p>55. З чим пов'язана словотворчість дошкільників?</p> <p>56. Довести неправомірність судження про те, що уява дитини багатша, ніж уява дорослого.</p> <p>57. Як повинен дорослий повторювати слова дитини, так як вона вимовляє чи так, як доросла людина?</p> <p>58. Чи потрібно задовольняти будь-які потреби дитини?</p> <p>59. Чи необхідно дитину вчити бути на самоті?</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості освітнього процесу буде надано по завершенню курсу.</p>

*Схема навчальної дисципліни

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в Internet	Завдання, год	Термін виконання
1	ЗМ1. Теоретичні основи психології дитячої Т 1. Предмет, завдання психології дитячої	<i>Лекція 1</i> 1. Психологія дитинства як розділ вікової психології 2. Завдання психології дитячої. 3. Становлення і розвиток психології дитячої. <i>Семінарські заняття</i> СЗ 1-2. Предмет і завдання психології дитячої	Основна: 3; 4; 6 Додаткова: 6; 7; 9 Інтернет-ресурси: 1 – 6	СЗ 1. 1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) 2) самоаналіз етапів власної біографії. СЗ 2. 1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) 2) підібрати приклади застосування наукових психологічних понять у практиці виховання і навчання дитини (2 год.)	1
1	Т.2. Методи психології дитячої	<i>Лекція 1</i> 1. Основні вимоги до організації та професійного проведення дослідження. 2. Методи і методика збору фактичного матеріалу. 3. Особливості використання методів дослідження у дитячій психології. <i>Семінарські заняття</i> СЗ 3-4. Використання методів дослідження психічного розвитку дитини	Основна: 3; 4; 5; 6 Додаткова: 6; 7; 9 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) СЗ 3 2) скласти план діагностичної бесіди з дитиною п'яти років (1 год.) СЗ 4: 3) підібрати психодіагностичні методики для дослідження психічних проявів дошкільників (2 год.)	1
2	Т 3. Закономірності психічного розвитку і становлення особистості дитини	<i>Лекція 2.</i> 1. Поняття про психічний розвиток. Типи розвитку 2. Зміст та умови психічного розвитку. 3. Закони і закономірності психічного розвитку. 4. Порушення психічного розвитку <i>Семінарські заняття</i> СЗ. 5. Умови і чинники психічного розвитку СЗ. 6. Соціалізація та індивідуалізація як механізми психічного розвитку дитини	Основна: 3; 4; 6 Додаткова: 6; 9; 10 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) СЗ. 5: написати невеликий твір-есе: 1) вказати основні події, які зробили Вас тим, ким Ви є зараз; 2) чи вважаєте Ви, що Ваше життя склалося під впливом стійких і неперервних впливів, чи на нього істотно вплинули непередбачені обставини та події, які привели до різких змін. Коротко опишіть ці впливи (2 год.); СЗ.6: дефіцит спілкування: наслідки для розвитку особистості дитини (1 год.)	2

3	Т 4. Діяльність як умова, чинник та засіб психічного розвитку	<p><i>Лекція 3</i></p> <p>1. Дитина як суб'єкт діяльності. 2. Залежність психічних процесів від характеру діяльності. 3. Психічний розвиток і навчання. 4. Психічний розвиток і спілкування.</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ. 7. Розвиток дитини як суб'єкта діяльності СЗ. 8. Спілкування дитини з дорослими і ровесниками, його розвивальні функції.</p>	Основна: 3; 4; 6 Додаткова: 2; 6; 9 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); СЗ 7: 2) проаналізувати напрямки розвитку дитини як суб'єкта діяльності в теорії Д.Ельконіна (1 год.); СЗ 8: 3) написати есе: «Для чого дитині друзі?» (1 год.); 4) визначити вимоги до вихователя як організатора спілкування дитини з навколишніми (1 год.)	3
4	Т 5. Вікова періодизація психічного розвитку	<p><i>Лекція 4</i></p> <p>1. Періодизація як характеристика умовного віку 2. Проблема вибору критеріїв періодизації психічного розвитку. 3. Критерії віку.</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ.9-10. Проблема вікової періодизації психічного розвитку.</p>	Основна: 3; 4; 6 Додаткова: 6 Інтернет-ресурси: 2	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.) 2) підготувати повідомлення про вікову періодизацію (на вибір) (1 год.) СЗ 10 3) розробити схему аналізу вікових особливостей розвитку (2 год.)	4
5	ЗМ.2. Психологія дитини від народження до вступу до школи Т 6. Психологічні особливості новонародженого	<p><i>Лекція 5</i></p> <p>1. Характеристика пренатальної стадії розвитку. 2. Психологічні детермінанти розвитку дитини у фазі новонародженості.</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ. 11-12. Психічний розвиток новонародженого</p>	Основна: 1; 3; 4; 6 Додаткова: 1; 2; 8 Інтернет-ресурси: 2	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) заповнити таблицю вікових особливостей розвитку для новонародженого (1 год.); 3) сутність кризи новонародженого (1 год.)	5
6	Т.7. Психічний розвиток немовляти	<p><i>Лекція 6</i></p> <p>1. Основні характеристики віку немовляти 2. Вплив фізичних показників на психічний розвиток немовляти. 3. Розвиток пізнавальної та емоційної сфери немовляти. 4. Криза 1-го року.</p> <p><i>Семінарські заняття</i> СЗ. 13-14. Сутнісні характеристики психічного розвитку немовляти</p>	Основна: 1; 3; 4; 6 Додаткова: 6 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) заповнити таблицю вікових особливостей розвитку для немовляти (1 год.); 3) прояви кризи 1-го року життя СЗ 14. 4) порівняти та пояснити вислови: «Провідний чинник розвитку дитини – потреба у спілкуванні» (М. Лісіна), «Провідний чинник психічного розвитку	6

	видів діяльності дошкільника та формування передумов навчальної діяльності в дошкільному віці	характеристики продуктивних видів діяльності дошкільників. 2. Специфіка трудової діяльності дітей. 3. Особливості пізнавальної діяльності дошкільників 4. Формування передумов навчальної діяльності дітей <i>Семінарські заняття</i> СЗ. 21. Розвиток продуктивних видів діяльності дошкільника СЗ. 22. Особливості пізнавальної діяльності дошкільників. Формування передумов навчальної діяльності в дошкільному віці	Інтернет-ресурси: 1 – 6	матеріалу (1 год.); 2) скласти інтелектуальну карту: Продуктивні види діяльності дошкільників (1 год.); 3) скласти інтелектуальну карту: Формування передумов навчальної діяльності дошкільників (2 год.)	
11	Т.11. Розвиток особистості дошкільника	<i>Лекція 11</i> 1. Умови становлення особистості у дошкільному віці. 2. Особливості самооцінки та самоусвідомлення дітей дошкільного віку. 3. Розвиток мотиваційної сфери дитини. 4. Виникнення негативних особистісних утворень, їх корекція. <i>Семінарські заняття</i> СЗ. 23-24. Становлення самосвідомості в дитячому віці	Основна: 2; 3; 4; 5; 6 Додаткова: 3; 6; 9; 10; 11 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) проаналізувати причини дитячої неслухняності (2 год.); 3) заохочення і покарання: вплив на становлення якостей особистості (1 год.)	11
12-13	Т.12. Розвиток пізнавальної сфери дітей дошкільного віку	<i>Лекція 12</i> 1. Розвиток відчуттів і сприймання в дошкільному віці. 2. Особливості пам'яті дошкільників. 3. Провідні характеристики уваги дошкільників <i>Лекція 13</i> 1. Розвиток мислення у дошкільників. 2. Особливості розвитку уваги. 3. Основні лінії змін у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку. <i>Семінарські заняття</i> СЗ. 25-28. Розвиток пізнавальної сфери дошкільників	Основна: 4; 5; 6 Додаткова: 6 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); 2) скласти програму розвитку пізнавальної сфери дошкільників (3 год.);	12-13
14-15	Т.13. Розвиток емоцій, почуттів та вольової сфери	<i>Лекція 14</i> 1. Основні лінії змін в емоційній сфері	Основна: 2; 3; 4; 5; 6 Додаткова: 3; 4; 5; 6; 8; 9	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.);	14

	дошкільників	дошкільників. 2. Розвиток вищих почуттів у дітей. <i>Лекція 15</i> 1. Умови та показники розвитку вольової поведінки дошкільників. <i>Семінарські заняття</i> СЗ. 29-30. Розвиток емоційно-вольової сфери дошкільників	Інтернет-ресурси: 1 – 6	2) написати есе: Як забезпечити емоційне благополуччя дитини? (1 год.); 3) скласти програму спостереження за вольовими проявами дитини (1 год.); 4) чому рольову гру називають «школою довільної поведінки»? (1 год.)	15
16	Т.14. Психологічна готовність до навчання у школі. Методика діагностики психологічної готовності дитини до навчання в школі	<i>Лекція 16</i> 1. Характеристика психофізичного розвитку шестиліток. 2.Зміст та компоненти психологічної готовності дітей до навчання в школі. 3. Методи діагностики психологічної готовності дітей до навчання в школі. <i>Семінарське заняття</i> СЗ. 31. Психологічні новоутворення шестилітніх дітей. СЗ 32. Готовність дитини до навчання в школі	Основна: 3; 4; 5; 6 Додаткова: 1; 6; 7; 9 Інтернет-ресурси: 1 – 6	1) опрацювання теоретичного матеріалу (1 год.); СЗ 31 2) порівняльна характеристика кризових періодів розвитку 3-х і 6-7-ми років (1 год.) СЗ 32 3) запропонувати систему моніторингу готовності дошкільника до шкільного навчання (1 год.)	16